

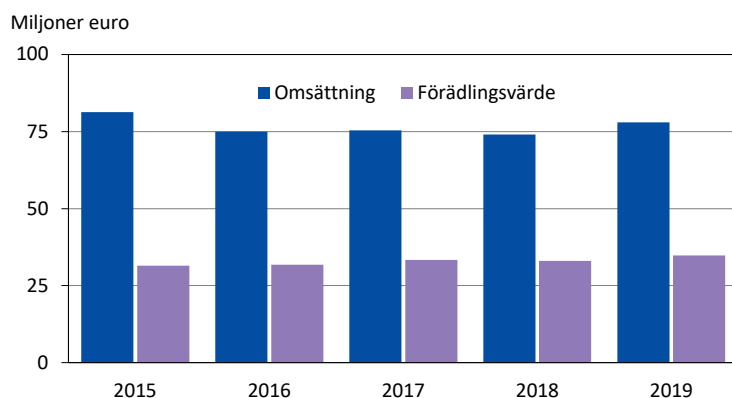
Kulturella och kreativa näringar 2019

I korthet

Företagen inom de kulturella och kreativa näringarna hade ett förädlingsvärde på nästan 35 miljoner euro 2019. Siffran har varit stigande under den femårsperiod som statistiken omfattar. Omsättningen steg också och blev 78 miljoner, men den är ändå på en lägre nivå än 2015, vilket är första året ÅSUB publicerat uppgifter från. Förädlingsvärdets andel av omsättningen har stigit från knappt 40 procent 2015 till 45 procent 2019.

De kreativa näringarna stod för 3,7 procent av näringslivets totala förädlingsvärde, en andel som har stigit något under perioden. Av de kreativa näringarna utgör information och kommunikation den största med ett förädlingsvärde på 25 miljoner.

Figur 1. Omsättning och förädlingsvärde inom de kreativa näringarna 2015–2019

De sysselsatta inom de kreativa näringsgrenarna är 650 personer vilket är något färre än 2015 och 4,5 procent av alla sysselsatta. I motsats till omsättning och förädlingsvärde omfattar dessa uppgifter också offentliga sektorn där 100 personer arbetar inom branscher som klassas som kreativa. Av de sysselsatta i privata sektorn är 80 företagare och 470 anställda.

Drygt 400 personer är sysselsatta i ett kreativt yrke, samma antal som 2015. Av dessa återfinns mindre än hälften inom en kreativ bransch.

Betydligt flera personer eller 1 650 har en utbildning inom ett kreativt område. Av dessa är nästan 1 100 sysselsatta, dock bara 160 inom en kreativ näringsgren. Över 400 av dem är pensionärer.

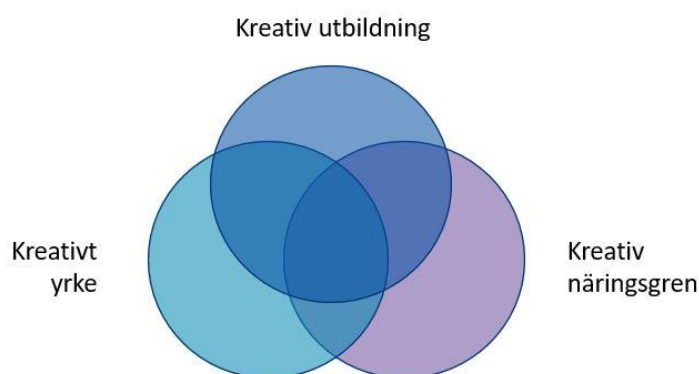
1. Uppdrag, avgränsningar och förklaringar

Efter att ÅSUB 2018 fick i uppdrag av landskapsregeringens kulturbyrå att ta fram statistik om de näringsgrenar som kan definieras som kulturella och kreativa, har uppgifter publicerats för åren 2015 till 2018. Denna sammanställning är alltså den femte och gäller 2019 som är det senaste året för vilket det finns färdig statistik på alla de aktuella områdena. Avsikten är att statistiken ska fortsätta att uppdateras återkommande.

Syftet är att sammanställa data som mera utförligt belyser den kulturella sektorn på Åland för att på sikt, på basis av statistiken, stärka utvecklingen av de aktuella näringarna. De kulturella och kreativa näringarna har definierats i samråd med kulturbyrån. Även om den egentliga metoden för att framställa kulturräkenskaper i regel är huvudsakligen den samma i olika länder kan t.ex. valet av näringsgrenar avvika. För de åländska räkenskaperna har ÅSUB som utgångspunkt använt Statistikcentralens publikation "Kulturarbetskraft i Finland" och satelliträkenskaper för kultur samt Tillväxtverkets (Sverige) rapport "Förutsättningar för kulturella och kreativa företag".

För de utvalda näringsgrenarna redovisas antal sysselsatta och antal företag samt företagets omsättning och förädlingsvärde. För de sysselsatta framgår också hur många som har ett yrke som definieras som kulturellt och kreativt och hur stor del av dem som är sysselsatta inom de utvalda näringsgrenarna respektive inom andra områden. Därtill redovisas hur många personer som har en utbildning som kan klassas som kulturell och kreativ samt huruvida de är sysselsatta eller inte och i så fall inom vilka näringsgrenar. Följande figur ger en översiktlig illustration av hur kreativa näringsgrenar, yrken och utbildningar kan sammanfalla.

Figur 2. Skiss över sambandet mellan kreativa näringsgrenar, yrken och utbildningar

De utvalda yrkena baseras på Statistikcentralens definition av kulturyrken enligt yrkesklassificeringen 2010.

I bilaga 1 redovisas de medtagna näringsgrenarna och yrkena med en detaljerad indelning. Det bör observeras att det för vissa av dessa näringsgrenar inte finns något att notera för Ålands del. I tabeller och diagram visas resultatet på en mera sammanslagen nivå för att ge en god överskådlighet och undvika rövande. I den

löpande redovisningen i text, tabeller och figurer används genomgående termen "kreativa näringar" när de kreativa och kulturella näringarna avses.

Grunden för statistiken är registeruppgifter. Informationen om befolkningens sysselsättning och utbildning liksom gällande antal företag och deras omsättning och förädlingsvärde baseras på uppgifterna i de register som ÅSUB använder för sin officiella löpande statistikproduktion. Inga speciella förfrågningar eller uppgiftsinsamlingar har gjorts för denna sammanställning. Det betyder till exempel när det gäller sysselsättning att det är personernas huvudsakliga aktivitet som beaktas. Om man till exempel har en kreativ verksamhet som bisyssla men får sin huvudsakliga inkomst från ett annat arbete, fångas inte den kreativa verksamheten upp av registerstatistiken. Det samma gäller för ett företag där en del av verksamheten kan definieras som kreativ men där företaget enligt sin huvudsakliga verksamhet har hänförs till en annan bransch i näringsgrensindelningen.

Alla uppgifter gäller hela Åland. ÅSUBs personal står gärna till tjänst med upplysningar om översikten. ÅSUBs löpande statistik om kultur, sysselsättning, företag och nationalräkenskaper finns tillgänglig på webbplatsen (www.asub.ax) och i ÅSUBs publikationer.

2. Sysselsatta

De sysselsatta redovisas inom dels de näringsgrenar och dels de yrken som har definierats som kreativa. De kreativa näringsgrenarna som framgår av bilaga 1 är här sammanslagna, i huvudsak till det som motsvarar tvåsiffernivå i den officiella näringsgrensindelningen.

2.1 De sysselsatta inom de kreativa näringarna är 650

Tabell 1 visar utvecklingen över antalet sysselsatta inom kreativa näringar under de fem år som statistiken omfattar. En del av variationerna mellan åren kan bero på förändrade klassificeringar av anställda. Totalantalet var över 700 år 2015, men har sedan rört sig kring 650 eller under. Männerna har under hela perioden varit i majoritet av de sysselsatta med en andel runt 55 procent.

Tabell 1. Sysselsatta inom kreativa näringar 2015–2019 efter år och kön

År	Totalt	Kvinnor	Män
2015	707	307	400
2016	658	305	353
2017	632	284	348
2018	618	272	346
2019	651	295	356

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Det totala antalet sysselsatta på Åland var drygt 14 500 år 2019. Siffran är något lägre än för 2018 beroende på förnyat beräkningssätt. I och med ibruktagandet av det nya inkomstregistret är det bland annat färre deltidsarbetande studerande som räknas som sysselsatta.

Tabell 2. Sysselsatta inom kreativa näringar efter näringsgren och kön 2019

Näringsgren	Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	651	295	356
Textilvarutillverkning	15	8	7
Grafisk produktion	23	6	17
Tillverkning av musikinstrument, spel och leksaker	23	10	13
Parti- och detaljhandel ¹⁾	33	23	10
Förlagsverksamhet, film-, video- och TV-programverksamhet	77	36	41
Planering och sändning av program	34	14	20
IT-tjänster, informationstjänster	228	64	164
Arkitekttjänster	9	6	3
Reklam	15	10	5
Design, fotoateljéer, översättning, program- och arrangörstj.	21	11	10
Musik- och dansutbildning	26	11	15
Konstnärlig och kulturell verksamhet	25	12	13
Biblioteks- och museiverksamhet m.m.	83	70	13
Fritids- och nöjesverksamhet	39	14	25

¹⁾ Handel med papper, böcker, musikinstrument, inspelningar, spel och leksaker, fotoutrustning m.m.

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Av de sysselsatta arbetade 650 personer eller 4,5 procent inom en kreativ näring, varav it- och informationstjänster är den bransch som sysselsätter flest, nästan 230 personer. Det är också den branschen som är anledningen till att det är en majoritet av män inom de kreativa näringarna totalt sett. Biblioteks- och museiverksamhet samt förlags-, film- och programverksamhet sysselsätter runt 80 personer vardera.

Tabell 3 visar samtliga sysselsatta personer fördelade på huvudbranscher samt var de sysselsatta inom de kreativa näringarna placerar sig. Störst är de kreativa näringarnas andel av de sysselsatta inom branschen informations- och kommunikationsverksamhet där de utgör drygt 60 procent samt inom kultur, nöje och fritid där de utgör en tredjedel.

Tabell 3. Sysselsatta totalt och inom kreativa näringar efter huvudnäringsgren 2019

Näringsgren	Totalt	Kreativa näringar	
		Antal	Andel, procent
Totalt	14 541	651	4,5
Jordbruk, skogsbruk och fiske	516	-	-
Utvinning av mineral	12	-	-
Tillverkning	902	61	6,8
Försörjning av el, gas, värme och kyla	110	-	-
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshant.	60	-	-
Byggverksamhet	952	-	-
Handel; reparation av motorfordon m.m.	1 288	33	2,6
Transport och magasinering	1 597	-	-
Hotell- och restaurangverksamhet	648	-	-
Informations- och kommunikationsverksamhet	544	339	62,3
Finans- och försäkringsverksamhet	513	-	-
Fastighetsverksamhet	158	-	-
Verksamhet inom juridik, ekonomi m.m.	526	44	8,4
Uthyrning, fastighetsserv., resetjänster m.m.	449	1	0,2
Offentlig förvaltning m.m.	949	-	-
Utbildning	1 083	26	2,4
Vård och omsorg; sociala tjänster	2 754	-	-
Kultur, nöje och fritid	453	147	32,5
Annan serviceverksamhet	482	-	-
Förvärvsarbete i hushåll	23	-	-
Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ar	2	-	-
Okänd	520	-	-

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

I tabell 3 visas åldersfördelningen för de sysselsatta inom kreativa näringar efter huvudnäringsgren. De kreativa näringarna inom branschen handel har den yngsta åldersprofilen, nästan två tredjedelar av de sysselsatta är under 45 år, medan utbildning, tillverkning samt verksamhet inom juridik och ekonomi har en majoritet av de sysselsatta i åldersgrupperna över 45 år.

Tabell 4. Sysselsatta inom kreativa näringar efter huvudnäringsgren och ålder 2019

	Totalt	18-29	30-44	45-59	60+
Totalt	651	91	252	242	66
Tillverkning	61	2	23	25	11
Handel; reparation av motorfordon m.m.	33	9	12	10	2
Informations- och kommunikationsverksamhet	339	59	136	123	21
Verksamhet inom juridik, ekonomi m.m. ¹⁾	45	4	15	20	6
Utbildning	26	1	6	15	4
Kultur, nöje och fritid	147	16	60	49	22

1) Innehåller också branschen uthyrning, fastighetsservice, resetjänster m.m.

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Närmare 100 av de sysselsatta inom kreativa näringar arbetar inom den offentliga sektorn, i huvudsak inom branscherna utbildning samt kultur, nöje och fritid. Företagarna utgör 80 personer och 470 personer är anställda inom den privata sektorn.

2.2 Yrke

Drygt 400 personer har sin huvudsyssla inom yrken som definieras som kreativa, vilket är en liten minskning jämfört med 2018, men samma antal som 2015. Två tredjedelar av dessa är kvinnor och de flesta yrkesgrupperna har kvinnomajoritet, störst är den bland resebyråtjänstemän samt anställda på bibliotek, arkiv och museer. Andelen kvinnor har ökat i yrkesgrupperna konstnärer och bibliotekspersonal jämfört med 2018, medan andelen män har ökat bland journalister och förmedlare av företagstjänster samt inom undervisningen. Närmare 120 av personerna med kreativa yrken arbetar inom offentliga sektorn. Kreativa yrken bland de offentligt anställda är främst bibliotekspersonal, men också lärare inom musik och konstnärliga ämnen, museianställda och informatörer.

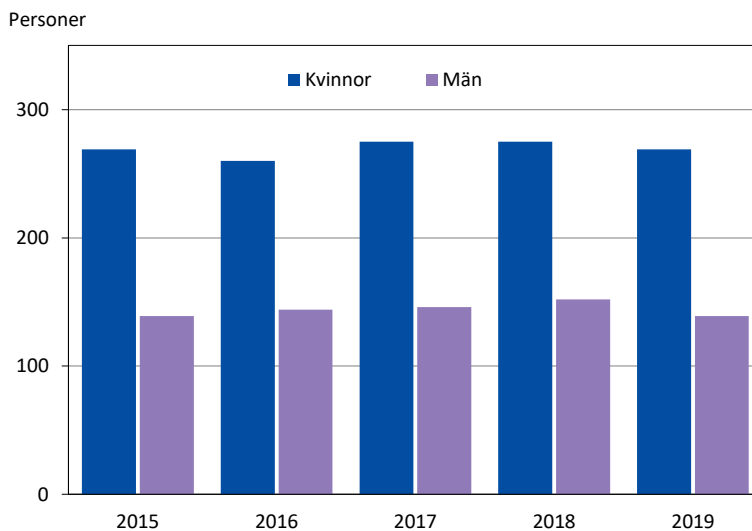
Tabell 5. Sysselsatta inom kreativa yrken efter yrke och kön 2019

Yrke	Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	408	269	139
Arkitekter, planerare och lantmätare	48	33	15
Andra specialister inom undervisning	22	10	12
Specialister inom försäljning, marknadsföring och information	65	47	18
Bibliotekarier, arkivarier och specialister inom museisektorn	33	29	4
Journalister, författare och språkvetar	55	30	25
Konstnärer	38	14	24
Förmedlare av företagstjänster	28	14	14
Experter inom konst och kultur samt kökschefer	19	8	11
Resebyråtjänstemän	57	50	7
Bibliotekspersonal och arkivanställda	28	24	4
Personal inom resetjänster, konduktörer och guider	5	3	2
Konsthantverkare och finmekaniker	9	6	3

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Antalet sysselsatta inom kreativa yrken har visat en ökande tendens, men sjönk 2019 tillbaka till 2015 års nivå. Könsfördelningen är också densamma som 2015.

Figur 3. Sysselsatta inom kreativa yrken 2015–2019 efter år och kön

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Många av dem som har ett yrke som definieras som kreativt arbetar i andra näringsgrenar än de kreativa och även inom de kreativa näringsgrenarna finns majoriteten av de sysselsatta i andra yrken än de kreativa. Detta faktum illustreras i figur 4. Totalt arbetar 177 personer inom en kreativ näringsgren samtidigt som de har ett kreativt yrke. De utgör en dryg fjärdedel av de sysselsatta inom de kreativa näringsgrenarna och över 40 procent av personerna med kreativa yrken.

Figur 4. Sysselsatta 2019 efter kombination av yrke och näringsgren

Kreativa yrken inom kreativa näringsgrenar 177 personer	Andra yrken inom kreativa näringsgrenar 474 personer
Kreativa yrken inom andra näringsgrenar 231 personer	Andra yrken inom andra näringsgrenar 13 659 personer

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Tabell 6 visar utvecklingen för ovanstående fördelning 2015–2019. Antalet som har kreativa yrken inom de kreativa näringsgrenarna var 2019 större än under de tidigare fyra åren medan de som har kreativa yrken inom andra näringsgrenar låg på en lägre nivå. Antalet sysselsatta med ett annat yrke inom en kreativ näringsgren har tidigare minskat, men ökade något 2019.

Tabell 6. Sysselsatta 2015–2019 efter kombination av yrke och näringsgren

	2015	2016	2017	2018	2019
Kreativa yrken inom kreativa näringsgrenar	147	154	155	150	177
Kreativa yrken inom andra näringsgrenar	261	250	266	277	231
Andra yrken inom kreativa näringsgrenar	560	504	477	468	474
Andra yrken inom andra näringsgrenar	13 503	13 690	13 847	13 978	13 659

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Större yrkesgrupper som inte är definierade som kreativa men som arbetar i kreativa branscher är specialister inom systemarbete, ikt-tekniker, restaurang- och storhushållspersonal, försäljare, tryckeripersonal, montörer, hopsättare och tidningsutdelare. Av de kreativa näringsgrenarna har speciellt it-tjänster ett stort antal anställda vars yrken inte har klassats som kreativa enligt den använda definitionen.

Omvänt kan man se vilka "icke-kreativa" branscher som sysselsätter ett större antal personer med kreativa yrken. Hit hör sjötransport, resebyråverksamhet, offentlig förvaltning samt intressebevakning och religiös verksamhet.

3. Utbildning

Uppgifter om befolkningens utbildning kommer från Statistikcentralens examensregister som dock är ofullständigt då uppgifter om examina som avläggs utanför Finland inte är kompletta i registret. Det pågår ett samnordiskt projekt för utbyte av uppgifter över landsgränserna och examensregistret kompletteras sedan 2017 årligen med en del av de examina som avlagts i Sverige.

De studieområden som har valts ut som kreativa anknyter så långt det är möjligt till de utvalda näringsgrenarna och yrkena, men någon fullständig överensstämmelse mellan studieområden och näringsgrenar finns inte. För närmare information om hur urvalet har gjorts, se avsnitt 3 i de två första publikationerna av Kreativa och kulturella näringar. Utbildningarna som belyses i detta avsnitt berör enbart avlagda examina och omfattar således inte kurser och utbildningar som inte leder till examen eller där personerna som har gått dem inte har avlagt examen. Inom många av de kreativa områdena är olika typer av kurser vanligt förekommande, varför antalet personer som har någon typ av kreativ utbildning är betydligt större än vad dessa siffror visar.

Om en person har flera kreativa utbildningar, har den högsta tagits med eller, om de är på samma nivå, den senaste utbildningen. Huruvida man utöver den kreativa utbildningen också har någon annan utbildning har inte undersökts, men det är troligen inte helt ovanligt.

3.1 Över 1 600 har utbildning inom kreativa områden

Av de 1 650 personer som har någon form av kreativ utbildning enligt ovanstående definitioner är över 60 procent kvinnor. Den största gruppen är de som har en utbildning inom textilteknik, 260 personer, följt av databehandling och kommunikation, 240 personer. Andra stora utbildningsområden är audiovisuella tekniker och media, språk, konst samt arkitektur/stads- och byggnadsplanering.

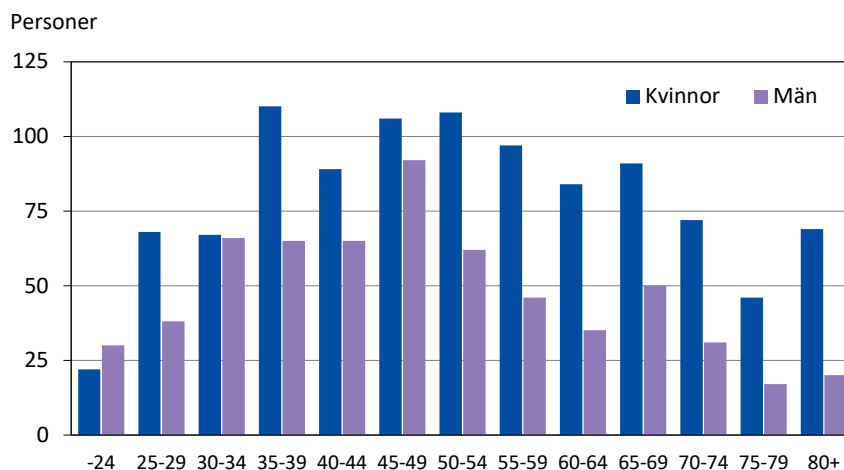
Tabell 7. Personer med utbildning inom de kreativa näringarna 2019 efter kön och område

Område	Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	1 646	1 029	617
Hantverk	78	61	17
Bildkonst	34	28	6
Konst, olika utbildningar	120	76	44
Musik och uppträdande konst	51	23	28
Ämnesläroinnehåll (hantverk, konst, mu	34	28	6
Historia och arkeologi	72	44	28
Biblioteks- och informationsvetenskaper	11	10	1
Litteratur och språkvetenskap	43	38	5
Språkutbildning	150	129	21
Marknadsföring och reklam	53	34	19
Databehandling och kommunikation (IKT)	242	83	159
Kommunikationsvetenskap	54	36	18
Audiovisuella tekniker och media	165	93	72
Textilteknik (kläder, skor, lädervaror)	259	252	7
Materialteknik (glas, papper, plast, trä)	87	2	85
Mode, inredning och industriell design	72	60	12
Arkitektur, stads- och byggnadsplanering	121	32	89

Åldersfördelningen för personerna med utbildning inom de olika områdena framgår i figur 5 och 6 samt i tabell 8. Textilteknik och materialteknik samt ämneslärare är de utbildningar som har den äldsta åldersprofilen i och med att över hälften har fyllt 65 år. För utbildade inom audiovisuella tekniker och media är förhållandet det omvända, med hälften under 35 år och mer än 80 procent under 45. Andra områden där över hälften är yngre än 45 år är kommunikationsvetenskap, konst samt marknadsföring och reklam.

Figur 5. Personer med utbildningar inom de kreativa näringarna 2019 efter ålder och kön

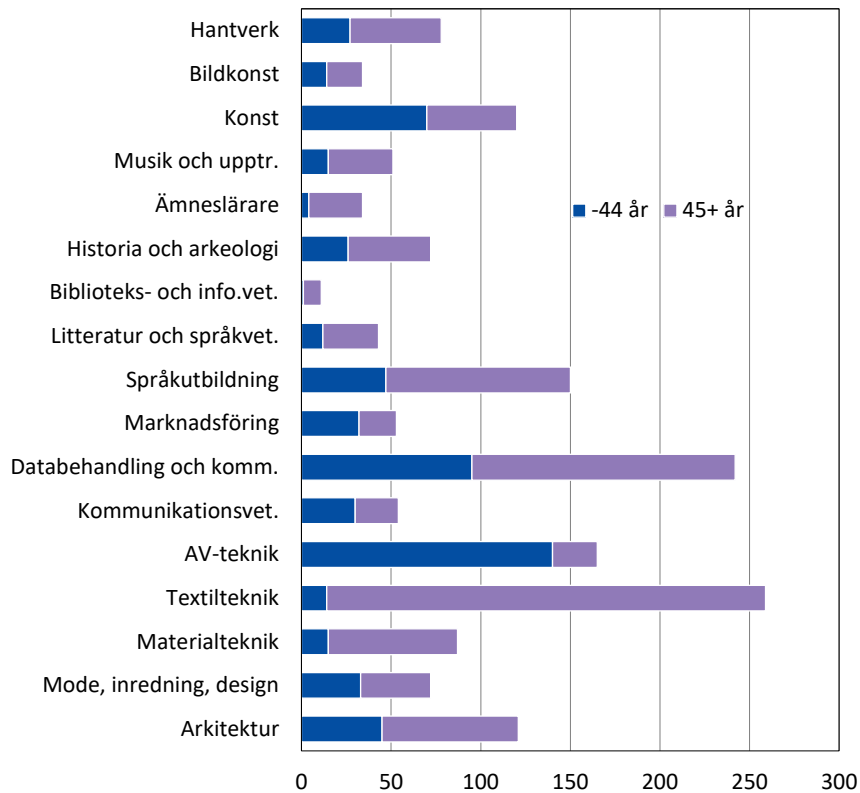

Källa: ÅSUB Utbildning, Statistikcentralen

Tabell 8. Personer med utbildning inom de kreativa näringarna 2019 efter ålder och område

Område	Totalt	Ålder				
		15-34	35-44	45-54	55-64	65+
Totalt	1 646	291	329	368	262	396
Hantverk	78	7	20	16	19	16
Bildkonst	34	4	10	6	6	8
Konst, olika utbildningar	120	33	37	21	12	17
Musik och uppträdande konst	51	6	9	11	17	8
Ämneslärarutbildning (hantverk, konst, mu	34	-	4	6	5	19
Historia och arkeologi	72	8	18	14	17	15
Biblioteks- och informationsvetenskaper	11	-	1	6	1	3
Litteratur och språkvetenskap	43	4	8	8	11	12
Språkutbildning	150	18	29	30	26	47
Marknadsföring och reklam	53	18	14	9	5	7
Databehandling och kommunikation (IKT)	242	49	46	102	40	5
Kommunikationsvetenskap	54	13	17	10	7	7
Audiovisuella tekniker och media	165	80	60	11	5	9
Textilteknik (kläder, skor, lädervaror)	259	6	8	60	42	143
Materialteknik (glas, papper, plast, trä)	87	6	9	9	14	49
Mode, inredning och industriell design	72	14	19	16	15	8
Arkitektur, stads- och byggnadsplanering	121	25	20	33	20	23

Källa: ÅSUB Utbildning, Statistikcentralen

Figur 6. Personer med utbildningar inom de kreativa näringarna 2019 efter ålder och område

Källa: ÅSUB Utbildning, Statistikcentralen

3.2 En stor del av de kreativt utbildade arbetar i andra branscher än de kreativa

Två tredjedelar av de kreativt utbildade är sysselsatta och en fjärdedel är pensionärer. Andelen sysselsatta är något större bland männen, medan andelen pensionärer är större bland kvinnorna.

Tabell 9. Personer med kreativ utbildning 2019 efter huvudsaklig verksamhet och kön

Huvudsaklig verksamhet	Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	1 646	1 029	617
Arbetslösa	44	24	20
Pensionärer	417	298	119
Studerande, skolelever	31	14	17
Sysselsatta	1 090	653	437
Övriga	64	40	24

Källa: ÅSUB Utbildning och Arbetsmarknad, Statistikcentralen

De kreativt utbildade som är sysselsatta fördelar sig på nästan alla näringsgrenar. Flest finns inom utbildning, 150 personer, samt vård, omsorg och sociala tjänster, 130 personer, vilka båda har en övervägande majoritet av kvinnor. Näringsgrenar som sysselsätter runt 100 personer med kreativ utbildning, är handel, offentlig förvaltning och transport. Över 80 personer finns i branscherna informations- och kommunikationsverksamhet, där en majoritet är män samt kultur, nöje och fritid, där kvinnorna är i majoritet.

Tabell 10. Sysselsatta personer med kreativ utbildning 2019 efter näringsgren och kön

Näringsgren	Totalt	Kvinnor	Män
Sysselsatta totalt	1 090	653	437
Jordbruk, skogsbruk och fiske	19	11	8
Utvinning av mineral	-	-	-
Tillverkning	52	24	28
Försörjning av el, gas, värme och kyla	3	-	3
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshant.	3	1	2
Byggverksamhet	52	9	43
Handel; reparation av motorfordon m.m.	107	60	47
Transport och magasinering	89	41	48
Hotell- och restaurangverksamhet	21	16	5
Informations- och kommunikationsverksamhet	84	30	54
Finans- och försäkringsverksamhet	40	26	14
Fastighetsverksamhet	10	7	3
Verksamhet inom juridik, ekonomi m.m.	65	31	34
Uthyrning, fastighetsserv., resetjänster m.m.	23	15	8
Offentlig förvaltning m.m.	90	54	36
Utbildning	149	114	35
Vård och omsorg; sociala tjänster	129	116	13
Kultur, nöje och fritid	83	56	27
Annan serviceverksamhet	44	31	13
Förvärvsarbete i hushåll	-	-	-
Verksamhet vid internationella organisationer	-	-	-
Okänd	27	11	16

Källa: ÅSUB Utbildning och Arbetsmarknad, Statistikcentralen

De arbetslösa utgör 3,9 procent av de personer med kreativ utbildning som är under 65 år och ingår i arbetskraften, vilket kan jämföras med den totala arbetslösheten 2019 på 3,5 procent.

Endast 15 procent, det vill säga knappt 160 personer, av de sysselsatta med kreativ utbildning arbetar inom en bransch som är definierad som kreativ. Två femtedelar av dessa finns inom informations- och kommunikationsverksamhet. Dels är det möjligt att personer utöver den kreativa utbildningen har en annan utbildning som anknyter närmare till den bransch där man arbetar. Dels kan det vara så att även om man arbetar med det som den kreativa utbildningen syftar till, så räknas inte branschen med bland de kreativa, t.ex. området utbildning.

Tabell 11. Sysselsatt befolkning inom kreativa näringar 2019 som har kreativ utbildning

Näringsgren	Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	158	96	62
Tillverkning	8	7	1
Handel	5	2	3
Informations- och kommunikationsverksamhet	62	28	34
Verksamhet inom ekonomi och teknik m.m.	19	12	7
Utbildning	14	5	9
Kultur, nöje och fritid	50	42	8

Källa: ÅSUB Utbildning och Arbetsmarknad, Statistikcentralen

4. Företag, omsättning och förädlingsvärde

I detta avsnitt redovisas dels antalet företag i de branscher som har definierats som kreativa och dels omsättningen och förädlingsvärdet i dessa branscher.

4.1 Närmare 210 företag inom de kreativa näringarna

Det finns 209 företag inom de branscher som räknas som kreativa, varav över 90 procent har 0–4 anställda. Flest finns inom gruppen konstnärlig och kulturell verksamhet samt gruppen design, fotoateljéer, översättning, program- och arrangörstjänster.

Tabell 12. Företag inom kreativa näringar 2019 efter näringsgren och personalens storlek

Näringsgren	Personalens storlek, personer				
	Totalt	0-4 ²⁾	5-9	10-19	20+
Totalt	209	195	6	2	6
Tillverkning av textil- och lädervaror	15	14	1	-	-
Grafisk produktion	8	7	1	-	-
Tillverkning av musikinstrument, spel och leksaker	2	1	-	-	1
Parti- och detaljhandel ¹⁾	16	14	1	1	-
Förlagsverksamhet, film-, video- och TV-programverksamh.	22	20	-	-	2
Planering och sändning av program	2	-	1	-	1
IT-tjänster, informationstjänster	16	14	-	1	1
Arkitekttjänster	9	8	1	-	-
Reklam	21	21	-	-	-
Design, fotoateljéer, översättning, program- och arr.tj. m.m.	34	34	-	-	-
Musik- och dansutbildning	3	3	-	-	-
Konstnärlig och kulturell verksamhet	46	46	-	-	-
Fritids- och nöjesverksamhet	15	13	1	-	1

1) Handel med papper, böcker, musikinstrument, inspelningar, spel och leksaker, fotoutrustning m.m.

2) Inklusivt okänt

Källa: ÅSUB Företag, Statistikcentralen

4.2 De kreativa branscherna omsätter 78 miljoner euro

Den totala omsättningen i de kreativa branscherna är 78 miljoner euro, vilket innebär en ökning från 2018. Ökningen har framför allt skett i branschen förlagsverksamhet/film/video/tv samt it- och informationstjänster. Den senare branschen står fortsättningsvis för nästan hälften av den totala omsättningen. Statistiken omfattar uppgifter från drygt 390 olika aktörer, bolag, fysiska personer, stiftelser etc.

Tabell 13. Omsättning för kreativa näringar 2019 efter näringsgren

Näringsgren	Omsättning, euro
Totalt	78 028 000
Tillverkning av textil- och lädervaror	1 562 000
Grafisk produktion	3 215 000
Tillverkning av musikinstrument, spel och leksaker	3 266 000
Parti- och detaljhandel ¹⁾	5 622 000
Förlagsverksamhet, film-, video- och tv-programverksamhet	13 140 000
Planering och sändning av program	2 823 000
IT-tjänster, informationstjänster	37 216 000
Arkitekttjänster	819 000
Reklam	1 190 000
Design, fotoateljéer, översättning, program- och arrangörstjänster m.m.	1 134 000
Musik- och dansutbildning	210 000
Konstnärlig och kulturell verksamhet	1 907 000
Biblioteks- och museiverksamhet m.m.	-
Fritids- och nöjesverksamhet	5 924 000

1) Handel med papper, böcker, musikinstrument, inspelningar, spel och leksaker, fotoutrustning m.m.

Källa: ÅSUB Företag, Statistikcentralen

4.3 De kreativa näringarnas förädlingsvärde uppgår till 35 miljoner euro

Förädlingsvärdet definieras som skillnaden mellan ett företags produktionsvärde och dess inköp från andra företag. Förädlingsvärdet är således den ökning av värdet på de inköpta varorna och tjänsterna som bearbetningen medför. För företag som inte gör några inköp från andra företag sammanfaller förädlingsvärdet med produktionsvärdet. Det summerade förädlingsvärdet för alla branscher är lika med BNP till baspris. Om man från förädlingsvärdet drar bort löner och sociala avgifter återstår driftsöverskottet brutto.

Tabell 14 visar det sammanlagda förädlingsvärdet för näringslivets kreativa näringar som 2019 uppgår till 35 miljoner euro, varav it- och informationstjänster står för över hälften. Av de övriga branscherna har förlagsverksamhet, film-, video- och tv-programverksamhet det största förädlingsvärdet med 4 miljoner, eller 12 procent av totalen.

Det samlade förädlingsvärdet inom de kreativa näringarna har ökat något jämfört med 2018. Ökningen har framför allt skett i branscherna it- och informationstjänster samt fritids- och nöjesverksamhet. Utvecklingen av antal företag, omsättning och förädlingsvärde 2015–2019 kan ses i tabell 16.

Tabell 14. Förädlingsvärde för kreativa näringar efter näringsgren 2019

Näringsgren	Förädlingsvärde, euro
Totalt	34 802 000
Tillverkning av textil- och lädervaror	618 000
Grafisk produktion	1 430 000
Tillverkning av musikinstrument, spel och leksaker	1 230 000
Parti- och detaljhandel ¹⁾	1 217 000
Förlagsverksamhet, film-, video- och TV-programverksamhet	4 048 000
Planering och sändning av program	1 955 000
IT-tjänster, informationstjänster	19 400 000
Arkitekttjänster	548 000
Reklam	496 000
Design, fotoateljéer, översättning, program- och arrangörstj. m.m.	553 000
Musik- och dansutbildning	107 000
Konstnärlig och kulturell verksamhet	378 000
Biblioteks- och museiverksamhet m.m.	0
Fritids- och nöjesverksamhet	2 822 000

¹⁾ Handel med papper, böcker, musikinstrument, inspelningar, spel och leksaker, fotoutrustning m.m.

Källa: ÅSUB Nationalräkenskaper, Statistikcentralen

Tabell 15 visar näringslivets totala förädlingsvärde fördelat på huvudbranscher och hur stor del av det som kommer från de kreativa näringarna. Klart störst, 62 procent, är de kreativa näringarnas andel i branschen information och kommunikation, dit bland annat förlags-, film- och programverksamhet samt it-tjänster hör. Denna andel har ökat från 2015 då motsvarande andel var 58 procent.

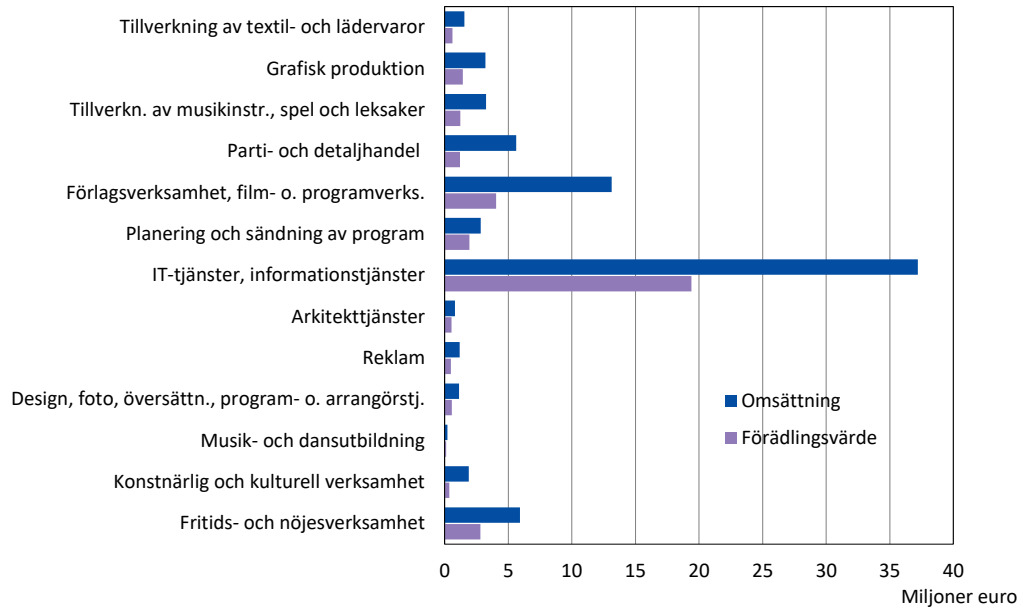
Tabell 15. Förädlingsvärde totalt inom näringslivet och för kreativa näringar 2019 efter näringsgren

Näringsgren	Totalt Milj. euro	Kreativa näringar	
		Milj. euro	Andel, procent
Totalt	949,1	34,8	3,7
Jordbruk, skogsbruk och fiske	35,8	-	-
Utvinning av mineral	1,2	-	-
Tillverkning	72,6	3,3	4,5
Försörjning av el, gas, värme och kyla	18,1	-	-
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshant.	6,9	-	-
Byggverksamhet	59,9	-	-
Handel; reparation av motorfordon m.m.	74,5	1,2	1,6
Transport och magasinering	243,4	-	-
Hotell- och restaurangverksamhet	26,8	-	-
Informations- och kommunikationsverksamhet	40,7	25,4	62,4
Finans- och försäkringsverksamhet	103,9	-	-
Fastighetsverksamhet	167,5	-	-
Verksamhet inom juridik, ekonomi m.m.	23,3	1,6	6,9
Uthyrning, fastighets serv., resetjänster m.m.	13,0	0,0	0,0
Offentlig förvaltning m.m.	0,0	-	-
Utbildning	0,8	0,1	13,7
Vård och omsorg; sociala tjänster	10,3	-	-
Kultur, nöje och fritid	42,0	3,2	7,6
Annan serviceverksamhet	8,5	-	-
Förvärvsarbete i hushåll	0,0	-	-
Verksamhet vid internationella organisationer	0,0	-	-
Okänd	0,0	-	-

Källa: ÅSUB Nationalräkenskaper, Statistikcentralen

Figur 7 illustrerar förädlingsvärdet i förhållande till omsättningen inom de kreativa näringsgrenarna. I de flesta av branscherna är förädlingsvärdets andel 35–50 procent av omsättningen. Inom planering och sändning av program samt arkitekttjänster är andelen högre, kring 70 procent, medan konstnärlig och kulturell verksamhet samt handeln har ett lägre förädlingsvärde i förhållande till omsättningen, runt 20 procent.

Figur 7. Omsättning och förädlingsvärde inom de kreativa näringarna 2019

Källa: ÅSUB Nationalräkenskaper, Statistikcentralen

Tabell 16 visar utvecklingen av antalet företag, omsättning och förädlingsvärde 2015–2019. Sedan 2015 har antalet företag och omsättningen minskat, medan förädlingsvärdet har vuxit.

Tabell 16. Antal företag, omsättning och förädlingsvärde 2015–2019

Kreativa näringar	2015	2016	2017	2018	2019
Antal företag	230	236	216	218	209
Omsättning, Milj. Euro	81,3	75,0	75,4	74,0	78,0
Förädlingsvärde, Milj. Euro	31,5	31,8	33,4	33,0	34,8

Källa: ÅSUB Nationalräkenskaper

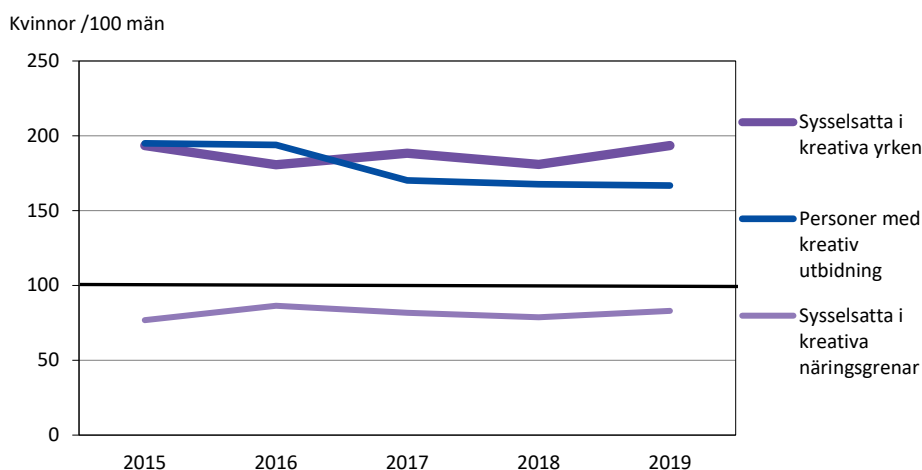
5. Avslutande kommentar

Kultur är ett område som åtminstone i vissa avseenden brukar anses vara kvinnodominerat. När man ser på hur många personer på Åland som har utbildningar och yrken inom det som har definierats som kreativa och kulturella områden, märks en stor kvinnomajoritet.

Nästan dubbelt flera kvinnor än män är sysselsatta i ett kreativt yrke och detta förhållande har varit relativt stabilt under de fem år som statistiken omfattar. Förändringar har dock inträffat för enskilda yrkesgrupper. Den kvinnliga dominansen har ökat inom grupperna arkitekter och planerare, specialister inom försäljning och marknadsföring samt biblioteks- och arkivpersonal, medan männens majoritet har ökat bland konstnärerna. Könsfördelningen har blivit jämnare för journalister och författare.

I början av perioden var kvinnorna dubbelt flera än männen också när det gäller personer som har kreativa utbildningar, men kvinnodominansen har sjunkit något över åren. År 2019 fanns det dock fortfarande nästan 170 kvinnor per 100 män bland personer med denna typ av utbildningar, något som illustreras av diagrammet. Uppgifterna om utbildning är inte helt jämförbara över perioden, men till exempel de båda områdena textilteknik och materialteknik domineras av kvinnor respektive män i lika hög grad 2019 som 2015.

Figur 8. Könskvot för personer med kreativ utbildning och sysselsättning 2015–2019

Not: Figuren visar för varje aspekt antalet kvinnor per 100 män

Källa: ÅSUB Utbildning och Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Om man ser till näringsgren är bilden en annan. Flera män än kvinnor är sysselsatta inom de kreativa branscherna och har så varit under hela perioden. Detta beror framförallt på branschen it- och informationstjänster som står för var tredje sysselsatt inom de kreativa branscherna och där två av tre är män. Sedan 2015 har könsfördelningen blivit jämnare inom branscherna musik- och dansutbildning samt design med mera. Andelen män har ökat inom planering och sändning av program samt fritids- och nöjesverksamhet, medan kvinnornas majoritet av de sysselsatta har ökat inom de delar av handeln som hör till de kreativa branscherna.

Bilaga 1

Näringsgrenar som räknas med i "kulturella och kreativa näringar"

Näringsgren	Kod
Garntillverkning	13 100
Vävnadstillverkning	13 200
Blekning, färgning och annan textilberedning	13 300
Tillverkning av inredningstextilier	13 921
Tillverkning av pressenningar, segel och andra sydda textilprodukter	13 922
Tågvirkes- och bindgarnstillverkning	13 940
Övrig textiliettillverkning	13 990
Tillverkning av läder- och skinnkläder	14 110
Tillverkning av arbets-, skydds- och överdragskläder	14 120
Tillverkning av andra gång- och ytterkläder	14 130
Tillverkning av underkläder, skjortor och blusar	14 140
Tillverkning av andra beklädnadsvaror och tillbehör	14 190
Garvning och annan läderberedning; pälsberedning	15 110
Tillverkning av reseffekter, handväskor, sadel- och seldon m.m.	15 120
Tillverkning av skodon	15 200
Tryckning av dagstidningar	18 110
Annan tryckning	18 120
Grafiska tjänster före tryckning (prepress/premedia)	18 130
Bokbindning och andra tjänster i samband med tryckning	18 140
Tillverkning av hemelektronik	26 400
Tillverkning av musikinstrument	32 200
Tillverkning av spel och leksaker	32 400
Partihandel med hemelektronik	46 432
Partihandel med fotoutrustning och -tillbehör	46 433
Partihandel med pappers- och kontorsartiklar	46 491
Partihandel med böcker	46 492
Partihandel med leksaker och spel	46 496
Specialiserad butikshandel med ljud- och bildanläggningar samt videoutrustning	47 430
Partihandel med musikinstrument och musikartiklar	47 593
Specialiserad butikshandel med böcker	47 610
Specialiserad butikshandel med pappers- och kontorsmaterial	47 621
Specialiserad butikshandel med tidskrifter och tidningar	47 622
Specialiserad butikshandel med inspelade och oinspelade band och skivor för musik och bild	47 630
Specialiserad butikshandel med spel och leksaker	47 650
Konstaffärer	47 781
Specialiserad butikshandel med fotoartiklar	47 782
Antikvitettsaffärer	47 791
Antikvariat	47 792
Postorderhandel och näthandel av böcker, musik- och videoband	47 911
Bokutgivning	58 110
Publicering av kataloger och sändlistor	58 120
Tidningsutgivning	58 130
Utgivning av lokaltidningar och tidningar som utkommer mera sällan	58 141
Utgivning av tidskrifter	58 142
Annan förlagsverksamhet	58 190
Utgivning av dataspel	58 210
Utgivning av annan programvara	58 290
Produktion av film	59 110
Efterproduktion av film, video och TV-program	59 120
Film-, video- och TV-programdistribution	59 130
Filmvisning	59 140
Ljudinspelning och fonogramutgivning	59 200

Näringsgren	Kod
Sändning av radioprogram	60 100
Planering av tv-program och sändningsverksamhet	60 201
Avgiftsbelagda tv-kanaler	60 202
Dataprogrammering	62 010
Webbportaler	63 120
Nyhetservice	63 910
Arkitekttjänster	71 110
Reklambyråverksamhet	73 111
Direkt- och utomhusreklamverksamhet	73 112
Övrig reklamverksamhet	73 119
Mediebyråverksamhet och annonsförsäljning	73 120
Grafisk designverksamhet	74 101
Inredningsplanering	74 102
Industri designverksamhet	74 109
Fotografiateljéer	74 201
Fotoframkallning	74 202
Översättning och tolkning	74 300
Programbyråer och managertjänster	74 901
Uthyrning av videokassetter och dvd-skivor	77 220
Arrangemang av kongresser och mässor	82 300
Musik- och dansutbildning	85 520
Artistisk verksamhet	90 010
Stödtjänster till artistisk verksamhet	90 020
Litterärt och konstnärligt skapande	90 030
Drift av teatrar, konserthus o.d.	90 040
Biblioteks- och arkivverksamhet	91 010
Museiverksamhet	91 020
Vård av historiska minnesmärken och byggnader	91 030
Nöjes- och temaparksverksamhet	93 210
Övrig fritids- och nöjesverksamhet	93 299

Kulturyrken enligt yrkesklassificeringen 2010

Yrke	Kod
Reklam- och kommunikationschefer, PR-chefer	1 222
Arkitekter inom husbyggande	2 161
Landskapsarkitekter	2 162
Produkt- och modedesigner	2 163
Samhälls- och trafikplanerare	2 164
Grafiska och multimediadesigner	2 166
Övriga musiklärare	2 354
Övriga lärare i konstnärliga ämnen	2 355
Specialister inom reklam och marknadsföring	2 431
Informatörer	2 432
Arkivarier	26 211
Specialister inom museisektorn	26 212
Bibliotekarier, informatiker m.fl.	2 622
Författare m.fl.	2 641
Redaktionschefer och -sekreterare, programchefer	26 421
Redaktörer vid tidningar m.fl.	26 422
Radio- och TV-redaktörer	26 423
Översättare, tolkar och andra språkvetare	2 643
Bildkonstnärer	2 651
Musiker, sångare och kompositörer	2 652
Danskonstnärer och koreografer	2 653
Regissörer och producenter	2 654
Skådespelare	2 655
Presentatörer, konferencier m.fl.	2 656
Övriga konstnärer	2 659
Övriga experter inom affärlivet	3 339
Fotografer	3 431
Inredningsplanerare m.fl.	3 432
Galleri-, musei- och bibliotekstekniker	3 433
Övriga experter inom konst och kultur	3 435
Resebyråtjänstemän	4 221
Bibliotekspersonal	4 411
Arkivanställda	4 415
Guider	5 113
Urmakare och övriga tillverkare av finmekaniska instrument	7 311
Musikinstrumentmakare och -stämmare	7 312
Juvel-, guld- och silversmeder	7 313
Ler- och tegelgjutare, drejare	7 314
Glasblåsare, -skärare, -slipare och -efterbehandlare	7 315
Glasgravörer, glasettsare och skyltmålare	7 316
Konsthantverkare i trä m.m.	7 317
Konsthantverkare i textil, läder m.m.	7 318
Övriga konsthantverkare	7 319